

tes som store centrale enheder relativt fjernt fra borgerne. Det er derfor oplagt at tage udgangspunkt i en nedlæggelse af amterne, når de tre forvaltningsled skal blive til to.

En nærmere gennemgang af sammensætningen af amternes udgifter viser, at ikke mindre end 62,2 pct. af udgifterne i 1993 anvendtes til sundhedsvæsenet og yderligere 10,1 pct. til undervisningsformål. Der er således tale om, at næsten 75 pct. af de amtsligt administrerede midler anvendes til afgrænsede og veldefinerede formål. Det forudsætter ikke nødvendigvis en selvstændig administrativ og skatteudskrivende myndighed.

Borgerne skal i større omfang kunne vælge frit mellem offentlige serviceydelse og serviceudbydere. Den offentlige sektor skal være mere brugerstyret og mindre styret fra centralt hold. Når en så stor del af nationalindkomsten kanaliseres gennem de offentlige kasser, som tilfældet er, er øget brugerindflydelse en forudsætning for befolkningens fortsatte accept af den offentlige sektor og for, at den offentlige sektor producerer de ydelser, borgerne ønsker.

En større brugerstyring er også en forudsætning for, at flest muligt af de nye behov, som et samfund med en stigende andel af ældre borgere vil have, vil kunne imødekommes.

Større brugerindflydelse betyder ikke, at der skal ændres på, at det fortsat skal være en opgave for de folkevalgte at udstikke rammerne for den offentlige aktivitet, herunder udgifterne. Det er detailstyringen, der i større udstrækning skal flyttes tættere på brugerne.

Nye løsningsmodeller – eksempler på ændret opgavekompetence

En indskrænkning til kun ét lokalt niveau medfører nødvendigvis, at de nuværende opgaver, specielt de amtslige, vil skulle løses i andet regi.

I de senere år har forskellige former for fælleskommunale arrangementer vist sig som gode løsninger på en række kommunale opgaveområder. På nogle områder har der også ad denne vej vist sig mulighed for, at flere kommuner sammen har kunnet påtage sig de opgaver, som i dag er placeret i amterne, og små kommuner kunne overveje at henlægge opgaver, der bliver for tunge i fælles regi.

De mange opgaver, som amterne i dag udfører, skal kunne løses i forskelligt regi afhængigt af, hvad der foretrækkes på den enkelte egn. Det er således sandsynligt, at den samme type opgave vil blive løst i forskelligt regi forskellige steder i landet. Herved sikres maksimal lokal tilpasning.

I det følgende nævnes nogle eksempler på, hvordan man kunne forestille sig nogle af de opgaver, som amterne i dag udfører, varetaget på anden vis efter indskrænkningen til ét lokalt niveau.

Sygehuse. Sygehuse er i dag et vidt begreb, og amternes formåen er i dag også varierende. Behovet for samarbejde på landsplan vil på grund af specialiseringen og den teknologiske udvikling altid være til stede, og behovet er formentlig voksende.

Der foreligger flere ideer til, hvordan sygehusdrift kunne praktiseres under andre organisatoriske rammer end amter. Etableringen af Hovedstadens Sygehusselskab er et konkret eksempel herpå. Før det konkrete valg træffes, er det ikke blot afgørende at beslutte, hvor effektivt og åbenlyst man vil lade de centrale sundhedsmyndigheder trække specialiseringsgrænsen lokalt. Man skal også forholde sig til den fremtidige beslutningsproces for placeringen af kommende sygehuse.

Sygesikringen. Der er for alle praktiske formål tale om en national opgave, der primært består i indgåelse af overenskomster og diverse betalingsforhold, som er landsdækkende. På det udførende plan er lægernes samarbejdspartnere først og fremmest kommunernes socialvæsen. Det amtslige islet er derfor ulogisk.

Socialvæsen. Løsning af langt de fleste sociale problemer og opgaver er i dag placeret i kommunerne. Særforsorgen, misbrugsbehandling og belastede børn og unge er dog amtslige opgaver. Her er et eksempel på nært beslægtede områder, der alligevel administreres af to selvstændige led. Amterne driver endda konsulentvirksomhed for kommunerne på flere sociale områder. Området er oplagt til effektivisering gennem placering ét sted.

Undervisning. Den almene uddannelse udføres i dag af kommunerne, mens amterne driver de traditionelle gymnasier og voksenuddannelsen. Flere af de nye gymnasiale uddannelser og tekniske og handelsgymnasier drives af staten. Samtlige tre offentlige led varetager således i dag almindelige uddannelsesopgaver.

Med det teknologiske samfunds stadig stigende behov for en både stor og god uddannelsesindsats er det blevet tydeligt, at meget små enheder har vanskeligt ved at løse opgaverne tilfredsstillende. På det gymnasiale niveau er den lokale indflydelse reelt beskedet. Der er således allerede nu behov for en ny opgaveplacering – både for at udnytte ressourcerne bedre og for at skabe en bedre sammenhæng i uddannelsessystemet.

Vejvæsen. Vejloven umiddelbart efter kommunalreformen gav den nuværende ansvarsfordeling mel-